

Marion van de Coolwijk

Actie!

δ

Hoofdstuk 1

Lover of loser

Regisseur: Dave Schram

Jaar: 2009

Genre: Drama

Cast: Thomas Acda en Gaite Jansen

Verhaal: De vijftienjarige Eva kan niet opschieten met haar nieuwe stiefvader. Ze is bang dat hij haar wil misbruiken, maar haar moeder gelooft haar niet. Ze is verliefd op Mees, maar denkt dat hij al een vriendin heeft. Ze voelt zich eenzaam. Dan ontmoet ze de vlotte Ricardo die haar helemaal inpakt met leuke kleren en gladde praatjes.

‘Wat ben jij een ongelooflijke loser, zeg!’ Er kwam een rochelend geluid uit Iris’ mond en haar ogen spuwden vuur. ‘Je had kunnen ingrijpen. Hoor je me?’ Haar handen klauwden aan de jas van Dez en ze schudde hem door elkaar. ‘Mijn vriendin is beroofd en mishandeld en jij stond erbij en keek ernaar. Hoe durf je hier nog te komen!’

‘Ik... ik kon het niet,’ stamelde Dez en hij rukte zich los.

‘Snap dat dan! Ik wilde wel, maar mijn lichaam weigerde. Dacht je dat ik dit wilde?’

‘Bullshit en dat weet je!’ Iris draaide zich om en sloeg haar armen over elkaar. Ze voelde haar ogen vochtig worden.

‘Ik haat je!’

‘Stop, stop, stop!’ Een man kwam het podium op.

‘Iris, zorg dat je je niet te snel omdraait. Dez moet de kans krijgen om jouw tranen te zien.’

Iris rechtte haar rug en glimlachte. ‘Oké, sorry Hans. Vergeten.’ Ze keek naar Dez. ‘Nog een keer?’

‘Even pauze.’ Hans wees naar de coulissen. ‘Ik wil nu even die andere scène doornemen met Arja en de dansgroep.’ Hij wapperde met zijn handen. ‘Chop, chop... Wegwezen!’

Dez sprong het podium af en hielp Iris bij haar sprong. Samen liepen ze de zaal door, naar achteren waar een frisdrankautomaat stond.

‘Cola?’ Dez drukte al op de knop.

Iris glimlachte. Dez wist weer eens precies wat zij wilde.

‘Ja, lekker.’

Soms verbaasde ze zich over het gemak waarmee ze met elkaar omgingen. Ze kenden elkaar door en door. Iris pakte het blikje cola aan en ging op een van de stoelen achter in de theaterzaal zitten. Dez kroop over de leuning van de stoel naast haar en plofte op de zitting. ‘Wat een moeilijk stukje, vind je niet?’

Iris knikte. ‘En iedere keer moet ik tranen persen.’

Dez sloeg zijn arm om haar schouders. ‘Ja, knap hoor. Ik zou dat niet kunnen op commando.’

‘Jij bent een jongen.’

‘Nou en?’

Iris haalde haar schouders op. ‘Nou, jongens huilen toch minder snel?’

‘Wat een onzin,’ reageerde Dez. ‘Ik denk dat ik de afgelopen weken meer gehuild heb dan jij.’

Iris zweeg. Ze had geen zin om het er weer over te hebben.

Dez trok zijn arm terug. ‘Boodschap begrepen,’ mompelde hij.

Iris staarde voor zich uit. Soms was het vervelend dat ze elkaar zo goed begrepen. Zwijgend keek ze naar het podium waar Arja haar solo zong en de dansgroep verscheen. Arja kon prachtig zingen. Haar stem vulde de hele zaal, zonder microfoon. Iris was blij dat ze nu niets hoefde te zeggen. Vanuit haar ooghoeken zag ze dat Dez aan zijn nagel pulkte. Hij was duidelijk boos, maar ze probeerde het te negeren.

Alles was al honderd keer gezegd. Waarom kon hij zich er niet bij neerleggen dat het over was?

Dez was haar beste maatje. Al sinds de kleuterschool waren ze bevriend. Ze vertelden elkaar altijd alles. Dat zijn vriendin het vorige maand had uitgemaakt, had er flink ingehakt bij hem. In het begin had Iris begripvol naar hem geluisterd.

Zijn verdriet was ook haar verdriet, ze had met hem meegeleefd,

ze had hem getroost, bemoedigd, aandacht gegeven. Maar het hield een keer op. Ze had haar eigen problemen, dingen die ze met hem wilde delen en bespreken. Maar Dez was niet te bereiken. Zijn liefdesverdriet blokkeerde alles. Hoe lang ging dit duren? Hij had haar niet eens gevraagd hoe de auditie zaterdag was gegaan, terwijl hij wist hoe belangrijk die voor haar was.

De muziek stopte.

‘De auditie ging goed,’ zei Iris en ze keek opzij.

Dez leek te schrikken. ‘O ja, vergeten. Hoe was het? Ik bedoel... hoe ging het?’

‘Dat zeg ik net,’ zei Iris. ‘Het ging goed.’

‘Sorry.’ Dez haalde zijn voeten van de stoelleuning voor hem en draaide zich half om naar Iris. ‘Heb je al wat gehoord?’

Iris schudde haar hoofd. ‘Nee, dus het zal wel weer niets worden.’

‘Dat weet je niet. Geen bericht, goed bericht.’

‘Nou, in de filmwereld is het geen bericht, slecht bericht, hoor,’ mompelde Iris. Als ze haar hadden gewild voor die rol, hadden ze allang gebeld. Hoeveel audities had ze nu al gedaan de afgelopen maanden? Iris was de tel kwijt. Sinds ze zich had ingeschreven bij een castingbureau, had ze werkelijk op ieder aanbod gereageerd. Op een paar figurantenrolletjes na was ze nog niet verder gekomen dan die ene zin in Spangas:

‘Mag ik een kopje koffie?’

De vrouw van het castingbureau had bij de inschrijving gezegd dat ze best kans maakte om ontdekt te worden. Het feit dat ze al jaren op een toneelvereniging zat, gaf haar een voorsprong op alle andere nieuwe inschrijvingen.

In het begin had ze haar telefoon zelfs mee naar bed genomen.

Stel je voor dat ze zouden bellen? Elke seconde checkte ze of ze nieuwe berichten had. Op school had ze daarom al drie keer straf gehad, maar het kon haar niet schelen.

Haar carrière als actrice was belangrijker dan een wiskundetoets.

Maar na een paar weken kreeg ze door dat het zo makkelijk niet ging. Als er al gebeld werd, dan was het voor een figurantenrol.

Vaak ook nog op onmogelijke tijden. Iris probeerde alles aan

te pakken, maar ondervond al snel dat figureren een hondenbaan is. Urenlang in de kou staan wachten tot je een keer langs mag lopen aan de overkant van de straat. Of zonder geluid met je lippen de woorden ‘rabarber, rabarber, rabarber’ vormen als je achter in een café zit met wat andere figuranten als opvulling. Uiteindelijk zag je jezelf amper terug in de film en de verdiensten waren slecht. Vijfentwintig euro voor een hele dag wachten? Nee, figurantenwerk was niet haar ding. Al was het maar om het hongerloontje. Als het zo doorging moest ze een echt baantje gaan zoeken. Al haar klasgenoten werkten al. De meeste zaten in de horeca. Volgens Rik, een van de jongens uit haar klas, werd je daar slapend rijk. Hij had dan ook wel mazzel gehad. Solliciteren voor afwashulp en meteen in de bediening terechtkomen. Iris twijfelde. Ze wilde acteren, een rol leren, tegenspelers hebben en beroemd worden. Haar hele leven hoorde ze mensen zeggen dat ze een geboren actrice was. Al op haar negende meldde ze zich aan bij deze toneelvereniging, waarmee ze ondertussen al menig toneelstuk had opgevoerd voor volle zalen. Het applaus, de aandacht, het spelen van iemand anders... het podium was haar leven. En ze wist zeker dat het ooit een keer zou lukken. Ze moest doorzetten. Bij het castingbureau deden ze hun uiterste best, zeiden ze, maar het bleef een kwestie van geluk. Een hoofdrol in een Nederlandse productie was bijna onmogelijk. Er waren zo veel acteurs die al klaar waren met de toneelacademie. Waarom zouden ze haar kiezen als er zo veel professionele mensen rondliepen? Maar een bijrolletje... dat moest toch kunnen? Eén keertje meespelen in een film en ze had Rik ingehaald met zijn verdiensten. Ze moest geduld hebben, maar hoelang hield ze dit vol?

‘Voor welke film was het ook alweer?’ Dez schoof wat ongemakkelijk heen en weer op zijn stoel.

‘Rot op, man,’ siste Iris. ‘Dat heb ik je wel honderd keer verteld.’

‘Vergeten,’ mompelde Dez. ‘Sorry, maar ik voel me ook nog zo verschrikkelijk kl—’

Iris stond op en liep naar het podium. Ze had geen zin in de rest van zijn klaagzang. Arja zette net opnieuw in. Vol bewondering

luisterde Iris naar haar stem. Ze voelde kippenvel op haar armen. Arja was een natuurtalent. Praten deed ze niet veel, maar zingen... Al op de allereerste dag dat Iris bij deze toneelvereniging kwam, was ze onder de indruk van Arja's stem. Al snel werden ze vriendinnen. Arja was de dochter van Hans, hun regisseur, en stond haar hele leven al op het podium. Eens zou Arja het gaan maken in de muziekwereld, dat wist Iris zeker. Met zo'n stem moest je toch wel doorbreken? Dez en zij hadden Arja herhaaldelijk verteld dat ze zich op moest geven voor een talentenjacht.

‘Met jouw stem win je direct,’ had Dez geroepen.

‘Ja,’ had Iris aangevuld. ‘Je blaast ze allemaal weg.’

Maar Arja was nog niet zover, zei ze. Haar zanglerares vond haar nog te jong. Haar stem moest nog rijpen.

‘Wat nou rijpen?’ had Dez gezegd. ‘Als je wint, rijpt de boel toch ook? Maar dan heb je wel een platencontract in de wacht gesleept.’

Maar Arja wist wat ze deed, zei ze. Haar zanglerares had gelijk.

‘Geduld is heel belangrijk.’

De laatste toon galmde door de zaal en Arja maakte een buiging. De dansgroep ging in één lijn achter haar staan en boog met haar mee. Hans klapte in zijn handen. ‘Fantastisch, jongens. Die staat.’ Hij gebaarde dat ze klaar waren en draaide zich om. ‘Iris, Dez? Zijn jullie er klaar voor? Nog één keer dezelfde scène.’

Iris klom het podium op en glimlachte naar Arja. ‘Te gek!’ Vanuit haar ooghoeken zag ze Dez aan komen sloffen.

‘Beetje tempo mag wel, Dez,’ riep Hans. ‘Je enthousiasme is aanstekelijk.’

‘Is-ie weer depri?’ fluisterde Arja.

‘Weer?’ siste Iris. ‘Hij is al weken niet te genieten.’

‘Wel zielig.’

‘Helemaal niet.’ Iris trok Arja iets naar achteren. ‘Hij zwelgt in zijn eigen hoofdrol. Van nu af aan geven we hem geen aandacht meer. Misschien dat het dan tot hem doordringt dat er meer is in de wereld dan zijn gesip.’

Dez klom het podium op.

‘Heb je er nog wel zin in?’ vroeg Hans. ‘Je kijkt alsof je ziek gaat worden.’

Dez liep naar zijn plek. ‘Zullen we?’

Hans wenkte Iris. ‘Oké, vanaf “wat ben jij een ongelooflijke loser?”, goed? En een beetje pit graag.’

Deze keer speelde Iris haar woede niet, maar kwam deze recht uit haar hart. De zinnen schoten er met kracht uit en haar ogen spuwden vuur. Dez werd compleet weggespeeld. Zijn reacties waren lauw en vielen in het niet bij Iris’ spel.

‘Dez! Met pit, zei ik.’ Hans klapte in zijn handen. ‘Ik wil je onmacht zien, je bent je aan het verdedigen. Laat zien wat je bedoelt. Overnieuw!’

Iris haalde diep adem en begon weer van voren af aan.

Dez aarzelde. Iris zag dat hij trilde. Zijn ogen schoten heen en weer en zijn mond verkrampste. ‘Ik... ik...’ Verder kwam hij niet. Met grote stappen liep hij het podium af en verdween tussen de coulissen.

‘Dez!’ Iris’ stem sloeg over. ‘Dez, kom terug!’

Hans zuchtte. ‘Laat hem maar. Ik denk dat hij niet helemaal lekker in zijn vel zit. Zo’n liefde hakt er wel in, hè?’

Iris balde haar vuisten, maar zei niets.

Waarom vroeg nooit iemand hoe zij zich voelde?

‘Het is mooi geweest voor vandaag,’ ging Hans verder. ‘We gaan naar huis. Jassen aan, spullen pakken. Tot woensdag.’

Terwijl Hans de lichten uitdeed, liep Iris naar de stapel jassen.

Arja had haar jas al aan. ‘Moeten we niet achter hem aan?’

Iris schudde haar hoofd. ‘Ik ben er even klaar mee. Hij moet nu maar eens stoppen met dat zielige gedoe.’

‘Je bent wel hard.’

‘Hoezo?’ Iris keek op. ‘Ik ben er ook nog, hoor!’

‘Ja, dat weten we,’ zei Arja. ‘En als we dat vergeten, help je ons wel herinneren.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Laat maar,’ mompelde Arja. ‘Je kunt iemand niet veranderen.

Het is de kunst om dat te accepteren.’

Iris knoopte haar jas dicht. ‘Ik accepteer niets meer,

alleen de hoofdrol in een megaproductie.'

'Hoe ging je auditie?'

'Goed, maar niet goed genoeg, denk ik.'

'Nog niets gehoord?'

Iris schudde haar hoofd. 'Nee.'

'Balen.'

'Ja, zeg dat wel.' Iris pakte haar tas. 'Fiets je mee?'

'Nee, ik rijd met mijn vader mee. Zie je woensdag, goed?'

Even later stond Iris buiten bij haar fiets en gooide haar tas in de mand die aan het stuur hing. Ze fronste haar wenkbrauwen. De fiets van Dez stond nog in het rek. Hij was dus nog hier. Speurend keek ze om zich heen, maar van Dez was geen spoor te bekennen. Zou hij nog binnen zijn?

Alle spelers waren nu buiten. De meeste verdwenen op hun fiets, een enkeling ging lopend. Hans sloot de deur van het toneelcentrum en zwaaide. 'Tot woensdag.'

Iris stak haar hand op en zag Arja met haar vader in de auto stappen. Even later was het stil op het parkeerterrein.

Iris staarde naar de fiets van Dez. Waar was hij?

Ze liet haar fiets los en liep naar de deur van het toneelcentrum. De glazen deur besloeg toen ze haar gezicht tegen het glas drukte. Binnen was niets te zien.

'Zoek je iemand?'

Iris draaide zich om. Dez stond tegen de zijmuur van het gebouw geleund.

'Eh... ja, jou!'

'O.'

Het was even stil.

'Doe nou niet zo raar,' ging Iris verder.

Dez haalde zijn schouders op. 'Ik bén raar.'

Iris kon een glimlach niet onderdrukken.

'Dat is waar,' zei ze.

Weer was het stil.

'Ik begrijp jou niet!' zei Dez plotseling.

'Hoezo?' Iris schrok van de felheid in zijn stem.

'Je verwacht iets van me,' legde Dez uit. 'Ik voel het. Er is iets,

maar ik weet niet wat.'

'Je meent het.'

Dez zuchtte. 'Je doet vaag, kijkt boos, zwijgt opeens, loopt weg. Van die meidendingen waar je als jongen geen hoogte van krijgt.' Iris beet op haar lip. Had hij nou werkelijk niet door wat er aan de hand was? 'O, dus het ligt aan mij?'

'Ja, eigenlijk wel, ja.' Dez wiebelde heen en weer.

'Wees duidelijk! Ik word gek van jouw verwijtende houding.

Wat doe ik fout?'

Iris deed een stap naar voren. 'Dus je wilt dat ik duidelijk ben?'

'Ja!'

'Nou, dan zal ik je het nog één keer zeggen: ik ben jouw gesip zat! Je bent al weken aan het zeuren over hoe zielig je bent. Je hebt totaal geen interesse in mij, vraagt nooit meer hoe het met mij gaat. Alles draait om jou, Dez, en daar ben ik klaar mee. Ik wil de vrolijke, grappige, lieve, belangstellende Dez terug! Mijn maatje! Duidelijk?'

'Duidelijk genoeg,' mompelde Dez en hij boog zijn hoofd.

Heel even aarzelde hij, maar toen draaide hij zich om en liep naar zijn fiets.

'Dez!' Iris briepte. 'Kom terug!'

Maar Dez reageerde niet. Hij haalde het slot van zijn voorwiel en hing dat aan zijn stuur. Iris rende naar hem toe. 'Zeg wat!'

Dez draaide zich om. Zijn ogen stonden flets. 'Wat moet ik zeggen? Alles wat ik zeg of doe is toch niet goed. Ik ben wie ik ben en hoe ik me voel, daar kan ik niets aan doen. Ik dacht dat we vrienden waren, maar ik heb me vergist. Jij wilt dat ik iemand anders ben.'

Hij pakte zijn stuur en trok zijn fiets uit het rek. 'Misschien beter als we elkaar even uit de weg gaan.'

'Maar dat wil ik helemaal niet,' riep Iris. 'Ik wil dat je weer vrolijk bent.'

'Dat ben ik niet.'

'Nee, maar dat kun je wel weer worden.'

'Ik zou niet weten hoe.'

'Kijk om je heen, interesseer je voor anderen.'

Ze deed een stap naar voren en pakte zijn arm beet. Zijn greep verslapte en de fiets viel tegen zijn heup aan. Dez draaide zich een kwartslag om en hief zijn hand. Zijn vingers streelden haar wang. 'Voor jou? Is dat wat je wilt?'

Iris sidderde. Wat deed hij nou? Wat ongemakkelijk liet ze zijn arm los. 'Luister, Dez. We zijn vrienden. Ik zie toch dat je het moeilijk hebt? Je gooit er alleen maar shit uit. Dat werkt niet. Je moet er iets positiefs in stoppen.'

'Oké.' Zijn vingers bleven haar wang strelen. 'Weet je dat je heel mooi bent?'

'Niet doen,' riep Iris en ze verstijfde. 'Dez, kappen!'

Ze deed een stap naar achteren om onder de streling vandaan te komen. Dez liet zijn arm zakken. 'Probeer ik leuk te doen, is het weer niet goed.' Hij schoof met zijn voeten heen en weer over de grond. 'Ik weet wel dat je gelijk hebt. Ik moet uit die dip, maar het lukt gewoon niet.'

Iris haalde haar fietssleuteltje uit haar jaszak en hield dat omhoog. 'Wij gaan nu naar de snackbar een ijsje halen.

Ik trakteer. Als dat niet positief is, dan weet ik het niet meer.'